

Інна ОГНІВЕЦЬ,
*Надзвичайна та Повноважна Амбасадорка України
в Португальській Республіці*

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКО-ПОРТУГАЛЬСЬКИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ПРОТИДІЇ РОСІЙСЬКІЙ ГІБРИДНІЙ ВІЙНИ

– *Ваша Високоповажносте, Україна та Португалія, попри географічну віддаленість, мають міцні відносини. Як відомо, Португальська Республіка підтримує територіальну цілісність нашої держави. Що, на Вашу думку, є запорукою тривкої дружби двох країн?*

– Португальська Республіка визнала Україну як суверенну державу 7 січня 1992 року, а невдовзі, 27 січня, між ними було встановлено дипломатичні відносини. 2022 року наші країни відзначатимуть 30-ту річницю цих історичних подій, що відіграли засадничу роль у розвитку українсько-португальських відносин.

Обидві країни, хоч і розташовані далеко одна від одної, зацікавлені в співпраці заради миру, безпеки на Європейському континенті, збереження добробуту наших народів.

Ми вдячні Португалії за підтримку територіальної цілісності й суверенітету України, наших євроатлантичних та євроінтеграційних прагнень. Португалія є співавтором численних резолюцій в ООН та інших міжнародних організаціях, у яких Російську Федерацію визнано державою-агресором, засуджено окупацію Криму, порушення прав людини на захоплених територіях, а також мілітаризування Кримського півострова, яке вчиняють російські інтервенти.

– *На яких напрямках діяльності сфокусовано роботу посольства?*

– Діяльність посольства спрямовано на розвиток політичних відносин між Україною та Португалією, розширення договірно-правової бази взаємодії наших держав, торговельно-економічне та гуманітарне партнерство, а також поглиблення співпраці із численною українською громадою в Португалії.

Головними питаннями, на яких посольство зосереджує увагу, є підтримка європейської перспективи України з боку Португалії, надання Україні Плану дій щодо членства в НАТО та забезпечення реалізування ініціативи «Кримська платформа». В економічній сфері – сприяння зростанню товарообігу між двома країнами, залучення інвестицій до української економіки, розвиток співпраці у відновлюваній енергетиці, космічній галузі й інших високотехнологічних царинах.

– Португалія – держава, з якою Україна завзято налаштовувала діалог на вищому та найвищому рівнях: українські й португальські президенти, очільники урядів і парламентарі десятиліттями активно комунікували з найрізноманітніших питань. Чи збережено позитивну динаміку на тлі обмежувальних заходів, пов'язаних із пандемією?

– Безперечно, останніми роками Україна суттєво поглибила політичний діалог із Португалією. Зокрема, за 2016–2021 роки було організовано одинадцять офіційних візитів на урядовому та парламентському рівнях.

Попри обмежувальні заходи, запроваджені з метою запобігання поширенню COVID-19, ми активно розвиваємо двосторонні відносини. Про це свідчить успішний офіційний візит Міністра закордонних справ України Дмитра Кулеби до Португалії 9 вересня 2020 року. Міністр провів переговори зі своїм португальським колегою Аугушту Сантушем Сілвою, а також зустрівся з Міністром економіки й цифровізації Португалії Педру Віейрою та головою Комітету в закордонних справах і з питань португальських громад Асамблеї Республіки Сержіу Пінту. Під час візиту було підписано Дорожню карту українсько-португальських відносин на 2020–2022 роки.

Діалог на рівні глав держав також активний: 13 січня 2021 року президенти провели телефонну розмову. Володимир Зеленський і Марселу Ребелу де Соуза обговорили важливі двосторонні питання, насамперед активізування торговельно-економічної співпраці та продовження діалогу на найвищому рівні.

Значну роль у розширенні міждержавних відносин відіграє також співпраця між парламентами наших країн.

У листопаді 2018 року голова парламентської групи дружби «Португалія – Україна» Асамблеї Республіки, депутат Соціалістичної партії Рікарду Бешіга відвідав Україну й узяв участь у заходах до 85-х роковин Голодомору в Україні 1932–33 років, а також виступив із промовою від імені Парламенту Португалії на спеціальному меморіальному засіданні Верховної Ради.

У березні 2019 року в Лісабоні з офіційним візитом перебувала делегація ВРУ, що провела низку зустрічей із керівництвом Асамблеї Республіки та взяла участь у міжнародній конференції з питання деокупації Криму, яку організувало Посольство України в Португалії.

2019 року в Україні та Португалії відбулися парламентські вибори. Парламенти обох країн створили нові групи дружби. У Верховній Раді 20 лютого 2020 року було сформовано депутатську групу з міжпарламентських зв'язків із Португалією під керівництвом депутата партії «Слуга народу» Ігоря Васильєва, а 26 березня 2021 року в Асамблеї Республіки створили депутатську групу дружби «Португалія – Україна» на чолі з депутатом Соціалістичної партії Діогу Лейау.

Безумовно, налагодження плідної взаємодії між цими групами є запорукою успішної парламентської співпраці.

– Важливу роль у двосторонніх відносинах України та Португалії відіграють економічні інтереси. У складних кризових умовах поширення COVID-19 обсяг торговельних зв'язків скоротився. Ваша Високоповажносте, які є перспективи торговельних відносин найближчими роками? Як саме посольство співпрацює з представниками українського бізнесу в Португалії?

– Більшість країн світу зазнали чималих економічних збитків через поширення пандемії COVID-19 та запровадження відповідних обмежувальних заходів. Україна не стала винятком. На відміну від 2019 року, коли двосторонній товарообіг між Україною та Португалією сягнув 376,65 млн дол. США, 2020 року він упав на 17%.

Однак негативну динаміку вдалося подолати вже на початку 2021-го. Це підтверджують статистичні дані за перше півріччя 2021 року: обсяг двосторонньої торгівлі товарами та послугами між нашими країнами збільшився майже на 55% порівняно до аналогічного періоду 2020 року й становив 243,3 млн дол. США. Водночас український експорт до Португалії зріс на понад 50% – до 194,2 млн дол. США, а імпорт в Україну – на 77%, тобто до 49,2 млн дол. США. Основними статтями українського експорту до Португалії в першому півріччі 2021 року традиційно є продукти сільськогосподарства (68,2% від загального експорту).

Аналіз двосторонньої торгівлі демонструє, що українська сільськогосподарська продукція нині є головним складником у загальній структурі експорту до Португалії. На неї припадає понад 60% від загального обсягу на три товарні позиції – зернові культури, насіння й плоди олійних рослин, олії рослинного походження.

Подальше збільшення експорту вітчизняної сільськогосподарської продукції на ринок ЄС, зокрема Португалії, поки що стримують незначні обсяги імпортних тарифних квот. Однак ситуація зміниться, коли ЄС скасує ці квоти й зменшить тарифні ставки. Утім експорт української агропромислової продукції вже можна нарощувати, і не лише на внутрішній ринок Португалії, а також, за її сприяння, на ринки португаломовних країн Африки, передусім Анголи та Мозамбіку. Крім того, ми прагнемо

відійти від звичайної сировинної торгівлі, перетворити експорт товарів із чималою доданою вартістю на об'єкт особливої уваги.

На сьогодні найперспективнішим вважають розвиток двосторонньої співпраці, заснований на реалізації взаємовигідних економічних проєктів авіакосмічної сфери, царини цифрових технологій, енергетики, зокрема з використанням відновлюваних джерел енергії, тощо.

Посольство також уживає заходів для поширення інформації про Україну, її виробничий, інвестиційний і туристичний потенціали. Наприклад, у березні 2019 року в м. Лісабон було проведено форум із розвитку туризму між нашими країнами, який ми організували спільно з Торговою палатою «Португалія – Україна» та українською туристичною компанією «Insider Time». У заході взяли участь близько сотні представників українського й португальського туристичного та готельного бізнесів, транспортних і логістичних компаній, регіональних торгово-промислових палат обох країн та державних установ; на стендах було представлено рекламну продукцію українських і португальських компаній.

Ще одним прикладом діяльності посольства, спрямованої на те, щоб посприяти українським підприємцям вийти на португальський ринок, стало проведення вебінару в листопаді 2020 року спільно з МЗС України, Торговою палатою «Португалія – Україна» й українською ІТ-компанією «iPLACE». Захід за участю представників ділових кіл обох сторін став ефективним майданчиком для розкриття потенціалу торговельно-економічної співпраці; зацікавлений бізнес, зокрема, дістав корисні поради з адаптування своєї зовнішньоекономічної діяльності під час пандемії COVID-19.

Практика свідчить, що проведення таких заходів сприяє поглибленню двосторонніх ділових зв'язків, допомагає знаходити дієві рішення для викликів сьогодення, активізує українсько-португальську співпрацю в торговельно-економічній сфері.

– Наразі португальські інвестиції в Україну становлять 15,6 млн дол. Головними інвесторами вважають компанію «Atorim», світового лідера в галузі виготовлення продукції з корка, а також компанію «Faromed», що виробляє медичний одяг в Україні. На Вашу думку, які сфери мають найбільший потенціал для інвестування? Які можливості є в Україні для португальських інвесторів?

– Наші країни зацікавлені в реалізації спільних проєктів у сфері високих технологій, співпраці задля освоєння космосу, участі португальського бізнесу в приватизації в Україні.

Це підтвердила зустріч очільника українського МЗС Д. Кулеби з представниками ділових кіл Португалії в межах уже зазначеного офіційного візиту 9 вересня 2020 року. У заході взяли участь керівники підприємств, котрі мають намір вийти на ринок України, та ті, хто вже розвиває двосторонню

взаємодію: «Jerónimo Martins», «Efacec», «Corticeira Amorim», «Fapomed», «Caldeira & Marques Lda» та ін.

Серед португальських компаній, чий асортимент матиме потенційні переваги на українському ринку, варто виокремити сільськогосподарські, текстильні підприємства, а також ті, які виготовляють лікарські препарати, молочну продукцію та обладнання для електростанцій, що працюють із використанням відновлюваних джерел енергії.

– Дискредитування України поміж міжнародної спільноти є частиною інформаційної війни Росії проти нашої держави. У Португалії також можна натрапити на акти російської пропаганди, як-от хода «Безсмертного полку» чи пропозиція Комуністичної партії Португалії проголосувати за резолюцію «Солідарність з українським народом в умовах ескалації агресії Київського режиму». Яких заходів уживає посольство для протидії таким акціям?

– Посольство України в Португалії постійно веде активну інформаційно-роз'яснювальну роботу поміж урядових, парламентських, експертних кіл, португальської громадськості й тамтешньої української діаспори з метою протидії дезінформації, яку поширюють Росія та її прибічники.

Протягом останніх п'яти років я оприлюднила 25 авторських матеріалів у провідній португальській газеті «Público», серед яких статті про Кримську платформу, євроінтеграційні та євроатлантичні прагнення України, визнання Голодомору 1932–1933 років геноцидом українського народу. Матеріали викликали жвавий інтерес у португальському суспільстві, про що свідчить зворотний зв'язок: 1512 користувачів поширили ці статті в соціальних мережах, а 469 опублікували до них свої коментарі.

Також уже кілька років поспіль знаний журнал «Diplomática. Business & Diplomacy» в кожному випуску публікує статті від нашого посольства. У № 36, зокрема, у матеріалі під назвою «Кримська платформа – міжнародна опозиція російській окупації в Криму» йдеться про створення Кримської платформи – нового міжнародного консультативно-комунікаційного механізму, метою якого є деокупація Криму та повернення його під контроль України.

Також у соціальних мережах було поширено понад 40 відеозвернень португальською мовою та надано 64 інтерв'ю португальським ЗМІ, у яких висвітлено різноманітні питання міждержавної співпраці.

Антиукраїнською провокацією стало публікування 21 червня 2020 року в газеті «Público» трьох статей журналіста й активіста «Лівого блоку» Р.К. Фернандеша, у яких той зобразив Україну як майданчик для військових тренувань ультраправих сил із різних країн та постачальником таких сил за кордон. Щоби спростувати ці антиукраїнські твердження, того ж дня через ютуб-канал і фейсбук-сторінку посольства було поширено мое

відеозвернення португальською мовою, у якому я, зокрема, наголошувала, що зазначені статті є доказом гібридної війни, яку Росія веде не лише проти України, а й проти всієї Європи, а також спробою РФ як країни-агресора та її прихильників в інших країнах виправдати військову агресію Кремля проти нашої держави.

Вартий уваги також той факт, що на підтримку України та з критикою публікацій Р.К. Фернандеша виступили знані португальські журналісти й політичні оглядачі Ж. Мільязеш та М. Кандозу, які у своїх публікаціях у фейсбуці назвали провокаційні статті класичним прикладом російської пропаганди.

Непокоїть вплив РФ на Комуністичну партію Португалії, яка поширює дезінформацію про Україну, використовуючи кремлівську риторичку.

26 травня 2021 року Комітет у закордонних справах і з питань португальських громад Асамблеї Республіки розглянув два проекти резолюцій щодо ситуації в Україні, які підготували Соціалістична та Комуністична партії Португалії. Більшість членів комітету підтримала проект резолюції під назвою «Занепокоєння міжнародною ситуацією на сухопутних та морських кордонах України», спрямований на підтримку нашої держави. Розробили його соціалісти, а ініціатором поміж них був голова групи дружби «Португалія – Україна», депутат Д. Лейау, про якого тут уже йшлося. Водночас скандальний проект резолюції комуністів, який містив сфальсифіковану інформацію про Україну, було відхилено.

На додаток до цього 29 травня 2021 року в газеті «Público» Д. Лейау оприлюднив статтю про зазначену резолюцію на підтримку нашої держави, у якій наголосив, що надзвичайно важливо поширювати правду про те, як Україна протидіє збройній агресії Росії на Донбасі, та надавати міжнародну підтримку територіальній цілісності й суверенітету України.

– Незважаючи на те, що в Португалії проживає чимало українців і діють чотирнадцять українських громадських організацій, на початку 2021 року гостро постало питання представленості української громади в Раді з питань міграції при Вищому комісаріаті з питань міграції Португалії. Ваша Високоповажносте, якою є ситуація щодо репрезентації українців у цьому органі? Яку роль відіграє посольство в комунікації між португальськими владними інституціями й українською діаспорою?

– Це питання вже тривалий час перебуває в центрі уваги посольства. Поки лише дві українські громадські організації із тамтешніх чотирнадцяти представлено у Вищому комісаріаті з питань міграції – Спілка українців у Португалії й Асоціація «Християнський рух українців у Португалії».

Виборча українська колегія, яка на початку цього року обирала представника української громади в Раду з питань міграції на 2021–2023 роки, учергове переобрала на зазначену посаду Наталю Хміль. Слід зауважити,

що до складу колегії ввійшли три багатонаціональні іммігрантські організації, поміж яких представники різних національностей із країн Східної Європи, вихідці з республік колишнього СРСР. Н. Хміль є головою Асоціації іммігрантів «Амізаде» та співпрацює з представниками Росії, зокрема з Посольством РФ у Португалії, про що свідчать світлини, оприлюднені на офіційних вебсторінках цієї установи.

Посольство України в Португальській Республіці не визнає Н. Хміль офіційною представницею української громади в Раді з питань міграції та в жодному форматі з нею не співпрацює, оскільки вважає, що її взаємодія з країною-агресором – РФ шкодить іміджеві української громади.

Ми провели низку зустрічей із цього питання з керівництвом Вищого комісаріату з питань міграції, під час яких особливу увагу було звернено на неналежне представлення українців у цьому державному органі.

Крім того, посольство постійно нагадує українським громадським організаціям у Португалії про необхідність реєстрування у Вищому комісаріаті. Тож розв'язання цього питання насамперед залежить од активності українських ГО, які мусять виявити ініціативу та подати відповідні заявки. Посольство ж готове всебічно сприяти під час цього процесу.

– 2017 року Португалія стала однією з держав, що визнали Голодомор 1932–1933 років геноцидом українського народу. Яких заходів уживає посольство для промоції української історії в цій країні?

– Проведення міжнародних конференцій і культурно-мистецьких заходів у Португалії найкраще сприяє поширенню знань про Україну, її історію, культуру та зміцнює міжнародний імідж нашої держави.

Посольство реалізувало низку заходів на вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років для правдивого інформування португаломовної громадськості про цю трагічну сторінку історії України. 2016 року в приміщенні колишньої королівської резиденції – Мафрського національного палацу було розміщено тематичну фотовиставку. 2017 та 2018 років у Лісабонському університеті провели дві міжнародні конференції, присвячені цьому болючому історичному епізоду. А 2019 року в міжнародному коледжі м. Палмела, регіон Сетубал, за ініціативою учениці Міжнародної школи ім. св. Петра Катаріни Лопеш посольство організувало відповідний колоквіум і документальну виставку.

Упродовж останніх п'яти років посольство спільно з українськими організаціями забезпечило проведення різноманітних за форматом і тематикою культурних заходів, як-от Дні культури України та Дні українського кіно в Португалії, культурно-мистецькі проекти «Культурний код. Традиції та сучасність» (у якому, зокрема, представлено Трипілля), «Під зорею Пінзеля. Барокове мистецтво і строї епохи», фотовиставки до роковин аварії на ЧАЕС тощо.

2019 року колектив Київського національного академічного театру оперети дав у театрі м. Лісабон «Teatro Politeama» блискучий галаконцерт під назвою «Ніч української оперети в Лісабоні». Незабутнім є виступ української співачки Руслани перед фіналом «Євробачення» 2018 року на головній площі португальської столиці.

Історичною подією стало відкриття у вересні 2019 року на площі Італії в м. Лісабон пам'ятника Тарасові Шевченку, автором якого є португальський скульптор Елдер де Карвалю. У березні 2020 року посольство та Асоціація мешканців і підприємців району Парк Націй м. Лісабон спільно організували поетичний вечір на вшанування пам'яті Т. Шевченка, де твори Кобзаря декламували українською та португальською мовами.

– *У першому півріччі 2021 року Португалія головувала в Раді ЄС із гаслом «Час досягати: справедливе, зелене й цифрове відновлення». Як Ви оцінюєте цей процес і його результати? Чи було тоді розглянуто питання євроінтеграції України?*

– Португалія очолила Раду ЄС у складний для всієї Європи період спалаху пандемії COVID-19. Ця ситуація суттєво вплинула на формат проведення офіційних заходів органу.

Попри всі труднощі, пов'язані із запровадженими на території Євросоюзу обмеженнями, Португалія успішно реалізувала цілі, передбачені на період її головування. У програмі Португалії акцентовано на трьох найважливіших аспектах: сприянні економічному відновленню ЄС, орієнтованому на перехід до прогресивних кліматичних норм і цифрових технологій; затвердженні європейської основи соціальних прав як головного елементу успішного реалізування справедливого й інклюзивного кліматичного та цифрового переходу; посиленні стратегічної автономії відкритої світові Європи.

7–8 травня 2021 року в м. Порту відбувся Соціальний саміт ЄС, у межах якого було проведено конференцію високого рівня та неформальне засідання Європейської ради. Було підписано Соціальний договір Порту, а також Декларацію Порту, відповідно до яких європейську політику соціальних прав визнано базовим елементом відновлення.

У другому розділі Дорожньої карти українсько-португальських відносин на 2020–2022 роки йдеться, зокрема, про те, що співпрацю між Україною та Португалією буде також спрямовано на поступове інтегрування України до Європейського Союзу.

Крім того, посольство опрацьовує з португальською стороною питання підписання декларації про європейську перспективу на найвищому рівні. Хотіла б нагадати, що під час зазначеної вище телефонної розмови лідерів держав Президент Португалії заявив, що Україна – це Європа, і він підтримує наші євроінтеграційні прагнення.

– Португалія активно розвиває енергетичну галузь, планує найближчими десятиріччями перейти на відновлювані джерела та досягти вуглецевої нейтральності. Як Ви вважаєте, чи могла б Україна застосувати досвід Португалії в царині екологічної енергетики?

– Португалія вже є лідером у Європі з використання альтернативних джерел енергії, які забезпечують 24% від загальних потреб країни. За оцінками експертів, проекти, які було започатковано останніми роками, дали Португалії змогу залучити в цю сферу близько 23 млрд євро інвестицій.

4 березня 2020 року Європейська комісія офіційно представила проект Європейського закону про клімат, спрямованого на досягнення в Європі вуглецевої (кліматичної) нейтральності, чистих нульових викидів парникових газів до 2050 року. Для цього держави-члени ЄС зобов'язані вжити належних заходів на євросоюзному та національному рівнях. Це доволі амбітні плани.

Україна, яка прагне членства в СЄ, зацікавлена в активному впровадженні технологій задля довгострокової цілі – кліматичної нейтральності. Це вельми масштабне питання, тож український уряд має намір підтримувати бізнес у процесах декарбонізації. Водночас українським підприємцям треба не лише передбачити всі ризики на шляху до зазначеної мети, а й використовувати вже набутий у цій сфері досвід інших держав, передусім Португалії. До прикладу, задля практичної реалізації Меморандуму про взаєморозуміння між Україною та Португалією у сфері енергоефективності українське підприємство «Clear Energy», Генеральний директор із питань енергетики та геології Португалії та Португальська асоціація відновлюваних джерел енергії співпрацюватимуть над двосторонніми інвестиційними проектами на території обох країн.

Окрім цього, між українським підприємством «Clear Energy» та португальською компанією «FPT Energia e Ambiente» тривають перемовини щодо втілення двох проектів, зокрема будівництва підприємства з виробництва біоетанолу й екологічної переробки відходів.

– Португалія надала допомогу Збройним Силам України та прийняла на лікування двох поранених українських військовиків. Скажіть, будь-ласка, чи планує ця держава ще якісь проекти в гуманітарній сфері?

– Зазначені військовослужбовці перебували у Військовому госпіталі Збройних Сил Португалії із 16 березня по 26 травня 2017 року. Їм було зроблено кілька якісних операцій із відновлення пошкоджених нервів верхніх і нижніх кінцівок.

Торік було досягнуто домовленостей щодо лікування та реабілітування ще трьох українських військовиків у шпиталях Лісабона й Порту. Та у зв'язку зі суттєвим погіршенням епідеміологічної ситуації взимку 2020-го та навесні поточного року ці плани перенесли на друге півріччя 2021-го. Португальська сторона ще має визначити остаточну дату.

– Ви належите до Асоціації послів-жінок у Португалії (AWA). Розкажіть, будь ласка, детальніше про цю організацію та спільні ініціативи учасниць.

– Я справді маю честь бути членкинею AWA. Її створили 2014 року за ініціативи Амбасадорки Пакистану в Португалії Ліни Салім Моаззам. Невдовзі було затверджено логотип асоціації. Згодом AWA здобула популярність поміж дипломатичного корпусу Лісабона.

Під патронатом Президента Португалії М.Р. де Соузи AWA організовує різноманітні заходи, серед яких і щорічні конференції з питань гендерної рівності. Учасниці асоціації долучаються до правозахисної кампанії, яку проводять щороку 25 листопада в Міжнародний день боротьби за ліквідацію насильства щодо жінок. З березня 2020 року, з огляду на обмежувальні заходи, пов'язані з пандемією COVID-19, діяльність асоціації перенесено в онлайн-формат. Зокрема, організовано цілу низку онлайн-заходів на тему становища жінок під час пандемії. Водночас, завдяки стрімкому вакцинуванню громадян, епідеміологічна ситуація в Португалії поступово поліпшується, тож сподіваюся, що восени цього року AWA поновить діяльність в офлайн.

– Ваша Високоповажносте, які виклики постали перед посольством у період обмежень, пов'язаних із пандемією?

– Через карантинні обмеження та дистанційний режим роботи більшості португальських установ стало складно проводити зустрічі й публічні заходи впродовж 2020–2021 років.

Однак посольство швидко адаптувалося до нових умов, налагодило нові канали комунікації, перевело зв'язок в усіх сферах в онлайн, а також оперативно зреагувало на виклики цього періоду.

Наприклад, чимало громадян України, які перебували на території Португалії, потрапили в скрутне становище через раптове запровадження карантинних заходів унаслідок епідемії COVID-19. У березні – травні 2020 року до посольства звернулося 1027 громадян із проханням посприяти швидкому поверненню в Україну й терміновому відновленню проїзних документів.

Було організовано чергування посадових осіб посольства в режимі 24/7 для консультування щодо альтернативних шляхів повернення в Україну, умов перебування в Португалії, можливості отримання допомоги від місцевих державних інституцій. У фейсбуці створили групу «Захист / Португальська Республіка» для оперативного опрацювання термінових запитів українців, які через карантинні обмеження не змогли виїхати з Португалії та потребували консульської підтримки.

У співпраці з авіакомпанією «SkyUp» посольство організувало шість репатріаційних рейсів, якими до України повернулися 795 осіб. Наші співробітники надавали консульський супровід різним категоріям громадян, поміж яких учасники 24-ї та 25-ї українських антарктичних експедицій,

члени українських спортивних делегацій із паратріатлону, триатлону, академічного веслування, бадмінтону, картингу, члени авіаекіпажів, лікарі, які поверталися в Україну тощо.

Розв'язання цих питань засвідчило високий рівень готовності посольства до роботи в кризових ситуаціях.

– *Які перспективи двосторонніх відносин України та Португалії?*

– На виконання домовленостей, що їх досягнули лідери держав під час телефонної розмови 13 січня 2021 року, посольство готує офіційний візит Президента Португалії М.Р. де Соузи до України на запрошення його колеги Президента України В. Зеленського.

Крім того, восени відбудуться політичні консультації між МЗС України та Португалії і військово-політичні консультації міністерств оборони наших держав. Цьогоріч також заплановано візити на міжпарламентському рівні. Восени 2021 року в Києві проведуть третє засідання міжурядової Українсько-португальської спільної комісії з економічного співробітництва.

Динаміка двосторонньої співпраці між Україною та Португалією зростає, що свідчить про зацікавленість наших країн у подальшому поглибленні двосторонніх взаємовигідних відносин, запорукою яких є об'єднання навколо європейських демократичних цінностей, а також усебічна підтримка з боку Португалії курсу України на вступ до ЄС та НАТО.